

підтримку дорослого. Важливим має стати і те, що під час виконання вправ з однолітками та вчителем, підлітки з порушеною увагою повинні навчитися контролювати отриманий результат, розвивати пізнавальні інтереси, підвищувати самооцінку.

Отже, ефективність соціально-педагогічної роботи вчителя і соціального педагога з гіперактивними дітьми залежить не тільки від діяльності їх самих, але й від виховної діяльності батьків. Для цього потрібно створити позитивне інформаційне середовище для батьків таких дітей: проводити з ними педагогічні лекторії, бесіди, тренінги, на яких фахівці розповіли б про особливості їхніх дітей та специфіку виховної роботи з ними.

Список використаних джерел

1. Абрамова Г. С. Вікова психологія. Навчал. посібник. / Г. С. Абрамова. — М.: Видавничий центр «Академія», —1999. —206 с.
2. Куцінко О. Синдром гіперактивності у дітей і школа XXI століття / О. Куцінко // Психологія. — К. : Шкільний світ, 2010. — № 2. — С. 3–8.
3. Овчаренко Н. І. Синдром дефіциту уваги і гіперактивності обдарованої дитини як найпоширеніша причина хронічних порушень поведінки / Н. І. Овчаренко // Обдарована дитина. — К. : Социс. — 2009. — № 3. — С. 20–23.
4. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги. Практичне керівництво / О. Романчук. — Л. : Крео, 2008. — 323 с.
5. Суковський Є. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей: порадник для батьків / Є. Суковський. — Львів : Колесо, 2008. — 144 с.
6. Barkly R.A. Hyperactive children: A handbook for diagnosis and treatment / R.A. Barkly. — N.Y., London, 1987. — 84 p.

Людмила Міщик

професор, доктор педагогічних наук,
завідувач кафедри психології та соціальної роботи
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ В ГАЛУЗІ ПРОФІЛАКТИКИ Й ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Стаття присвячена аналізу соціальних послуг, якими соціальні працівники можуть забезпечувати пацієнтів у системі охорони здоров'я та аналізу структур в охороні здоров'я. Також автором проаналізовано цілі соціальної роботи та особливості роботи соціальних працівників в галузі охорони здоров'я.

Ключові слова: соціальні послуги, охорона здоров'я, соціальна допомога, інвалідність, профілактика.

Однією з головних складових в успішній соціальній діяльності людини є здоров'я, тому соціальні працівники повинні враховувати його фізичні й соціальні аспекти. У більшості економічно розвинених і соціально успішних країн соціальні педагоги та соціальні працівники є частиною професійної групи, яка надає послуги в галузі охорони здоров'я.

У системі охорони здоров'я розвинених країн соціальних працівників можна зустріти в будь-якій медичній структурі або підрозділі, навіть на станціях швидкої допомоги, відділеннях онкології, педіатрії, загальної медицини, хірургії, реанімації, в реабілітаційних закладах, вони задіяні у програмах роботи з адиктивною поведінкою, структури, що займаються проблемами суспільного здоров'я й психіатрії.

Це цілком справедливо й необхідно. Адже система охорони здоров'я – комплексна, міждисциплінарна сфера, у якій здійснюється діагностика, лікування, реабілітація, підтримка здоров'я й профілактика людей будь-якого віку і за різних обставин. Особливий інтерес для соціальних працівників являють ті люди, які мають потребу в додатковому соціальному супроводі з проблем, пов'язаних зі здоров'ям, хворобою та інвалідністю. Сюди можна віднести людей похилого віку; вагітних; людей з фізичними або психічними відхиленнями, з різними видами залежностей; хронічно хворих людей; бідних та інших.

Структури в охороні здоров'я, які наймають соціальних працівників, можна визначити так:

1) структури первинного надання соціальної допомоги: поліклініки, різні організації, що займаються питаннями охорони здоров'я, приватні клініки, центри психічного здоров'я;

2) лікувальні заклади: лікарні загального профілю; лікарні для ветеранів; реабілітаційні центри; психіатричні лікарні; стаціонари тривалого перебування; геріатричні пансіонати та ін.;

3) структури для людей з різними видами розладів, комісії з роботи з психічними хворими; центри трудової реабілітації;

4) освітньо-превентивні структури: відділи з охорони здоров'я; програми роботи з матір'ю й дитиною; кризові центри й інші;

5) медичні навчальні заклади, які готують лікарів, середній медичний персонал, інших медичних фахівців.

Соціальні служби допомагають хворим або недієздатним людям підтримувати, зберігати або відновлювати той рівень життя, що буде вважатися ними як задовільний. Це допомагає клієнтам здійснювати соціально позитивний внесок у групу або співтовариство, частиною якого вони є.

Цілі соціальної роботи в галузі охорони здоров'я:

- забезпечення фізичного й психосоціального здоров'я;
- створення сприятливих умов, необхідних для максимального ефекту при короткочасному й довгостроковому лікуванні;
- підтримка превентивних заходів у галузі фізичного й психічного здоров'я;
- реагування на соціальні й емоційні наслідки хвороби або інвалідності;
- формування етичних підходів при конфлікті цінностей при наданні медичних послуг.

Для досягнення таких цілей практики працюють безпосередньо з індивідом, родиною, групою. Крім цього, вони беруть участь у формуванні політики в галузі охорони здоров'я на рівні медичної установи, співтовариства, держави. Соціальні працівники є учасниками планування й адміністрування медичних послуг, проводять дослідження. Послуги стосуються багатьох сфер життя людини – житло, освіта, робота, здоров'я, сім'я, співтовариство. Соціальні працівники визнають здатність клієнтів до росту, розвитку й досягнення прогресу. Ефективні служби збільшують потенціал клієнта в його особистісному рості, повноцінній участі в житті співтовариства й максимальному внеску в розвиток суспільства.

Самовизначення клієнтів підіймає ряд етичних питань у плануванні їхнього подальшого життя: хто приймає остаточне рішення, де буде жити клієнт? Хто є системою клієнта, він сам або його сім'я? Яку роль повинна відігравати сім'я в плануванні? Які інтервенції необхідні у випадку насильства або недогляду за клієнтом? Відповіді на ці питання необхідно шукати в правових документах певної країни, де такі структури розвинені. Існують професійні стандарти в організаціях, які надають соціальну допомогу, у комітетах з прав людини.

Щоб позитивні зміни відбувалися в житті людей із проблемами в розвитку, соціальні працівники повинні мотивувати таких людей і допомагати їм жити окремо, організовувати соціальні акції, підтримувати й мотивувати зміни правових реформ, залучати таких людей до адвокатування своїх інтересів.

Соціальні працівники співпрацюють у міждисциплінарній команді з метою модифікації соціальних і психологічних факторів навколишнього середовища, які впливають на стан здоров'я або на використання служб охорони здоров'я.

Акцент у роботі соціальної служби або соціальних працівників залежить від цілей і завдань структури охорони здоров'я, а також від потреб у галузі охорони здоров'я. У цілому, тут соціальна робота відповідає за профілактику й пропаганду здорового способу життя.

Отже, соціальна робота у сфері охорони здоров'я зосереджується на соціальних аспектах здоров'я та на питаннях соціальних умов в охороні здоров'я й добробуті індивідів.

При підготовці соціальних працівників в Україні необхідно використати досвід роботи розвинених країн. Інформація про роботу в системі охорони здоров'я повинна лягти в основу професійної діяльності таких фахівців, оскільки найбільше послуг надається саме в галузі охорони здоров'я здебільшого людям з фізичними й психічними проблемами.

Список використаних джерел

1. Все про соціальну роботу: навч. енциклопед. словник-довідник за ред. В. М. Пічі. Вид. 2-ге, виправлене, перероблене та доповнене. Львів: «Новий Світ-2000», 2013. 616 с.
2. Капська А.Й. Соціальна робота як механізм реалізації соціальної політики. Соціальна політика та менеджмент у соціальній роботі. К.: Науковий світ, 2001. С. 3-7.
3. Романишина Л. М. Підготовка фахівців із соціальної роботи як соціально-педагогічна проблема. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка» гол. ред Г. Терещук; редкол.: Л. Вознюк, В. Кравець, В. Мадзігон та ін. Тернопіль, 2011. № 5. С. 85-90.